

Collegial = Tidende

for

Danmark og Norge.

Med Kongeligt allernaadigst Privilegium.

No. 33. Den 13 August 1803.

Trykt i Kjøbenhavn hos Direktør Johan Frederik Schulz.

Undertegnede ere Redaktører, Forlæggere og Udgivere af
v. : Tidende:

Christian Knudsen. Peter Johan Monrad.
Statsraader og Deputerede i det danske Cancellie.

Justitsfag.

Ved Høiesteretsdom af 6 Juni d. A. er Peder Larsen Dahleboe, af Sundmørs Fogderie, for at have forfærdiget falske 1 Rixdalers Bankosedler, dømt at have forbrudt Ære, Liv og Gods, at give Erstatning til dem, som af ham ere bedragne, og at betale alle af Actionen mod ham lovligt flydende Omkostninger. I Følgeden fra Høiesterets Secretariat indsendte Beretning om Sagen have dens Hoved Omstændigheder været følgende. Delinquenten, en Bondekarl, 20 Aar gammel, er med egen Bekjendelse og Sagens øvrige Omstændigheder overbevist om, allerede i Aaret 1793 eller 1794, paa en Tid, da han ikkun var i en Alder af 11 til

til 12 Aar, at have begyndt paa at efterskrive Banco-
sedler, hvilket han i Aaret 1800 har igjentaaget, da han
virkeligt har skrevet og til forskjellige Personer udgivet 8
Stykker: endeligt har han i Aaret 1802, efter Op-
muntring og Tilskyndelse af en Soldat, ved Navn Ole
Haagen sen Verdalen, forsærdiget ialt 70 Stykker falske
1 Rixdalers Bancosedler, hvilke, ligesom de bleve for-
særdigede, bleve leverede til fornævnte Soldat, som
derefter har bragt dem i Omlob, da det imellem dem
var aftalt, at de skulde dele den Fordeel, som af be-
mældte Handel maatte udkomme, hvora f Delinqventen
dog ikke har erholdet mere end 12 Skilling, som O. H.
Verdalen gav ham paa Haanden for sin Umag. Sed-
lerne har Delinqventen skrevet med Pen og Blæk, og
Stemplet, som findes paa dem, er meget plumpt.

Efterat denne Sag med alle dens Omstændigheder
og Høiesterets Tilforordnedes Indstilling om Samme
har fra det danske Cancellie været Hs. Majestæt fores-
draget, har det behaget Allerhøiøstsamme af formilde den
Delinqventen idømte Straf derhen, at han hensesættes
til Arbeid i Bergens Fugthuus paa Kongens Naade,
paa følgende Grunde: 1) at Sedlerne ere skrevne saa
flet og tillige saa skjodesløst, at Aarstal, Nummer og
Underskrift mangle paa en Deel, og Stemplet paa de
fleste af dem, saa at ingen letteligen har kunnet bedra-
ges ved dem; 2) at Delinqventens Ungdom og store
Gen-

Eensfoldighed tale for ham, da han endog efter Vidners Udsagn har været anseet for den eensfoldigste Dreng i hele Bøigden; 3) at han har været forført dertil af O. H. Verdalen, som har tilstaaet at have betjent sig af hans Eensfoldighed til at formaae ham til at skrive disse Sedler, og at hans hele Fordeel af denne Handel kun har været 12 R., som Verdalen gav ham, og 4) at han har gode Vidnesbyrd om sit foregaaende Liv og Levnet.

Forgivninger.

Under 12 d. M. er, igjennem det danske Cancellie, udsærdiget et Reskript til Biskoppen over Ribe Stift, af følgende Indhold. Hs. Majestætt har ladet sig foredrage den fra Biskoppen til Cancelliet indgivne Betænkning og øvrige fra Vedkommende indhenteede Oplysninger om, hvorvidt de residerende Capellanier i Ribe Stift kunde nedlægges, og de samme tillagte visse Indkomster anvendes til Skolevæsenets Fremme; og, da Allerhøiøstamme har bragt i Erfaring, at endeel af disse Capellanier, med Hensyn til Folkemængden, ikke ere nødvendige, og ved sammes Nedlæggelse kunne tilveiebringes betydelige Hjælpemidler til Skolevæsenets Forbedring paa de vedkommende Steder *), samt Menighederne tillige derved kunne lettes for den Byrde, som

Erlag.

*) Skolevæsenet i Ribe Stift vinder herved over 2,000 Rdlr. aarligt.

Erlæggelse af Offer og Accidenter til flere geistlige Embedsmænd medfører: saa vil Hs. Majestæt, i Betragtning heraf, samt efter de isvrigt Allerhøiøstamme foredragne Omstændigheder, have anordnet og fastsat:

I. I Henseende til residerende Capellanier i Kjøbstæderne, hvormed ingen Annexer ere forenede:

A) at det residerende Capellanie i Warde skal, ved indtræffende Vacance, nedlægges;

B) at de, samme Embed tillagte, visse Indkomster der, efter skulle tilflyde Skol væsenet, saaledes at nu værende Sognepræst, for sin Embedstid, efter Capellaniets Nedlæggelse, maa være fritaget for at svare den Afgift, som hidtil af Sognepræsten er svaret til den residerende Capellan, men at de efterfølgende Sognepræster skulle være pligtige, at svare deraf det Halve til Skolevæsenet;

C) at Aftensangen i Warde, efter det residerende Capellanies Ophævelse, skal være afskaffet, og i dens Sted anstilles Catechisation med Ungdommen af Sognepræsten, eller, i hans Forsald, af Skolelæreren;

D) at Gudstjenesten i Warde, efter det residerende Capellanies Ophævelse, skal holdes i Winter-Halvaaret Kl. 10 og i Sommer-Halvaaret Kl. 9 Formiddag.

2. I Henseende til residerende Capellanier i Kjøbstæderne, hvormed Annexer ere combinerede:

A) at de residerende Capellanier til St. Catharina Kirke i Ribe,

i Ribe, i Ringkjøbing og Annexet Mindum, i Holstebro med Annexet Maaberg, i Vejle med Annexet Binding, samt ved Trinitatis og Michaelis Menigheds Heder i Fridericia med Annexer, skulle, ved indtræfende Vacancer, nedlægges, og de, disse Embeder tilslagte, visse Indkomster tilfalde Skolevæsenet, dog saaledes:

a) at den residerende Capellan til Domkirken i Ribe, naar det residerende Capellanie ved St. Catharinæ Kirke sammesteds er nedlagt, bliver ene Præst, og oppebærer alle præstelige Indkomster i Seem Sogn, hvor begge residerende Capellaner hidtil have været Compastores;

b) at nu varende Sognepræst i Ringkjøbing, i sin Embedstid, efter det residerende Capellanies Ophævelse, skal være fritaget for den Afgift, som hidtil af Sognekaldet er svaret til Capellanen, men at hans Eftermænd skulle svare deraf det Halve til Skolevæsenet;

c) at Maaberg Sogn, efter det residerende Capellanies Nedlæggelse i Holstebro, skal henlægges til Sognepræsten for Meirups Menighed, imod at han svarer 70 Rdlr. aarligt til Skolevæsenet, saa og at nu varende Sognepræst i Holstebro, for sin Embedstid, forbeholdes de Indkomster, han hidtil har haft af Maaberg Sogn;

d) at

- d) at Binding Sogn, efter det residerende Capellanies Ophævelse i Veile, skal henlægges til Sognepræsten for Gaverslunds Menighed, imod at han svarer 70 Rdlr. til Skolevæsenet, foruden at Indkomsterne af den bortsolgte Annergaard tilflyde Samme;
- e) at nu værende Sognepræst til Trinitatis Kirke i Fridericia maa, efter det residerende Capellanies Ophævelse, tillægges 50 Rdlr. af dets faste Indkomster, men at denne Indtægt, efter hans Afgang fra Embedet, skal ophøre;
- f) at Sognepræsten til Michaelis Kirke i Fridericia, imod at bestride de præstelige Forretninger i Anneret Erritzøe, som hidtil have været udførte af den residerende Capellan, maa, efter Capellaniets Ophævelse, tillægges aarligt 100 Rdlr. af Capellaniets faste Indkomster, foruden Offer og Accidentser af dette Sogn;
- B) At Aftenangenen i disse Kjøbstæds Menigheder, efter de residerende Capellaniers Medlæggelse, skal ophøre, og Catechisation anstilles i dens Sted af Sognepræsterne, eller, i deres Forsald, af Skolelærerne;
- C) At i de Sognekald, hvor 2 Menigheder blive forenede efter Capellanernes Ophævelse, skal afvexles med første og sidste Prædiken i Kjøbstaden og Anneret, undtagen i de 3 Vintermaaneder, da Prædiken

fen stedse skal holdes i Kjøbstæden Kl. 9 og i Anneret Kl. 12.

3. I Henseende til de residerende Capellanier paa Landet:

A) at de residerende Capellanier til St. Laurentii Menighed paa Føhr, til Emmersef Menighed samt til nye og gammel Sogns Menighed paa Holmsland, skulle, ved indtræffende Vacancer, nedlægges;

B) at de, disse Embeder tillagte, visse Indkomster derefter skulle tilfalde Skolevæsenet, dog saaledes:

a) at nu værende Sognepræst til St. Laurentii Menighed paa Føhr maa, for sin Embedstid, efter det residerende Capellanies Nedlæggelse, tillægges 80 Rdlr. af dette Embeds visse Indkomster;

b) at nu værende Sognepræster til Emmersef, samt til nye og gammel Sogn paa Holmsland, maae, efter Capellaniernes Ophævelse, i deres Embedstid fritages for de Afgifter, som de hidtil have erlagt til de residerende Capellaner, men at de efterfølgende Sognepræster skulle svare deraf det Halve til Skolevæsenet, og

c) at de saa kaldte Catechismi-Prædikener maae opføre i St. Laurentii Menighed efter det residerende Capellanies Nedlæggelse.

Ved Reskript af 29 f. M., til Directionen for Tryggevelde Amts Fattigvæsen, er det fastsat: at Nærmesteste Klostergodses Fattigvæsen maa særskilt bestyres af Klosterets Direction tilligemed Sognepræsterne og tiltagne Sognemænd, uden at blandes med andre Godse eller vedkommende Amts Fattigvæsens Direction, imod at Klosteret, i Overeensstemmelse med det, angaaende Fattigvæsenets provisoriske Indretning i Sjælland, bekendtgjorte Reglement, og paa den Maade, Samme tilholder, saaledes sørger for de til Godset hørende Fattiges Underholdning og fattige Børns Opdragelse, at disse blive uden Byrde for andre, og ikke mangle den Hjælp, de, i Følge bemældte Reglement og deres Trang, ere berettigede til at nyde, dog under det Vilkaar, at Nærmesteste Klosters Godses Bønder desuagtet skulde være pligtige til at bidrage, hvad de ere eller blive ansatte til at udrede til de øvrige Fattige i Sognet eller Sognene.

Det har behaget Hs. Majestæt, under 29 f. M., allernaadigst at resolve: at det Forbud, som i den kongelige, ved Raadstue Placat, af 4de Juli 1795, bekendtgjorte Resolution, af 26 Juni næstforhen, og i Brandforordningen, af 19 Juli 1799, indeholdes, imod at lægge almindelige Skorstene horizontal i Bygninger i Kjøbenhavn, saaledes skal være udvidet, at des-

lige

lige Skørstene herefter ikke maae lægges under en mindre Vinkel, end af 45 Grader.

Ligesom Hs. Majestæt ved Resolution af 28 Mai s. A., bekendtgjort ved Placat af 15 Juni næstefter, har foreskrevet de Regler, hvorefter Fattigvæsenet paa Landet i Sjælland, indtil videre, skulde indrettes og bestyres; saaledes har det behaget Allerhøiestsamme, den 10 Juni d. A., at bifalde følgende, under 5 s. M. igjennem det danske Cancellie udfærdigede, Reglement for Fattigvæsenets provisoriske Indretning og Bestyrelse paa Landet, saavel i Sjælland som i Danmarks øvrige Provindser, og tillige at befale, at samme, 3 Maanedere efter dets Bekendtgjørelse, skal sættes i Kraft.

I. Om Fattigvæsenets Bestyrelse paa Landet i Almindelighed.

§. 1. De Trængendes Forsørgelse paa Landet deles efter Sognedistricterne saaledes, at ethvert af disse antager sig de til samme henhørende Fattige. Saa mange Hoved, eller Annex Sogne, som ere forenede under eet Præsteskald, udgjøre tilsammen eet Sognedistrict.

§. 2. Fattigvæsenet i ethvert District bestyres af en Sogne-Commission, i hvilken Præsten, Stedets Politimester, een af de største Lodseiere, og 3 eller 4 af de bedste Sognemand, efter Districtets Størrelse, ere Medlemmer. Naar Politimesteren, ved andre Em-

beds

beds-Forretninger, affholdes fra at møde personlig, har han skriftligen at besuldmægtige een af Sognesogderne paa sine Begne.

§. 3. Alle Fattigvæsenets Districter i eet Amt henlægges under en fælleds Direction, bestaaende af Amtmanden, Amtsforvalteren, (eller Amtsforvalterne, hvis deraf ere flere), samtlige Herredsprovster, og 2 af de kongelige Godsers Bestyrere eller andre kyndige Landsmænd, hvilke af Amtmanden foreslaaes, og af Cancelliet udnævnes. Denne Direction for Amtets Fattigvæsen tiltræder Biskoppen, saa ofte hans andre Embedsforretninger det kunne tillade.

§. 4. Amts-Directionerne have, i tvivlsomme Tilfælde, at henvende sig til det kongelige danske Cancellie, og til samme aarligen at indberette Fattigvæsenets Tilstand i alle, under ethvert Amt hørende, Sognedistricter.

II. Hvilke de Trængende ere, og hvor disse bør forsyrges.

§. 5. Som Trængende til Understøttelse ansees alene de Fattige, der ei ved egne Kræfter, paa lovlig Maade, kunne erhverve sig nødtørftig Underholdning, og saaledes, uden andres Hjælp, enten ganske, eller for en Deel, maatte savne den Føde, Klæder, Huuslye, Varme og Pleie i Sygdoms Tilfælde, som er dem uundværlig til at vedligeholde Liv og Helbred.

§. 6.

§. 6. Af saadanne Fattige paaligger det ethvert Sognedistrict at forsørge alle dem, som i samme ere fødte og opdragne, eller, skøndt tilforn andensteds hjemmehørende, have Boepæl og Hjemstand der paa den Tid, de findes trængende til Understøttelse, og ligeledes dem, som i de sidste 3 Aar, enten bestandigen, eller dog i længere Tid end paa noget andet Sted, have der havt Tilhold, og paa lovlig Maade ernæret sig.

§. 7. Dog, dersom nogen Fremmed har nedsat sig i Sognedistrictet, med vis Udslgt til, i samme at kunne ernære sig, men siden, ved tilstødende Uheld, er bleven trængende; da bør Districtet antage sig ham til Forsørgelse, om end næstforegaaende §. ikke i øvrigt paa ham kunde være anvendelig.

§. 8. Det samme gjælder og, om f. Ex. den Fattiges Tilstand kræver øieblikkelig Hjælp; om han ikke beviistligen har opholdt sig saalænge paa noget andet Sted i de danske Stater, at han der burde forsørges; om hans Fødested ei kan opdages, o. s. v.

§. 9. Men i alle saadanne Tilfælde bør Amtets øvrige Fattigdistricter forholdsmaessigen bidrage til Omkostningerne paa den Fattiges Forsørgelse i det District, hvor han saaledes er bleven antagen.

§. 10. Ligeledes bør og hele Amtet komme det Sognedistrict til Hjælp, som, ved overordentlige Om-
stæn-

stændigheder eller indtrufne Uheld, for en Tid maatte blive sat ud af Stand til at forsørge dets egne Fattige.

III. De Trængendes Inddeling og Forsørgelse efter deres forskjellige Trang.

§. II. De Fattige, som antages til Understøtning, inddeles i 3 Classer:

Til 1ste Classe henhører alle saa Gamle og Syge, eller paa Helbred, Førlighed, Sandser og Forstand saaledes svækkede, at de aldeles intet, eller kun saare lidet, kunne fortjene til Livets første Nødvendigheder.

Til 2den Classe henhøre Børn, som ere fader- og moderløse, eller hvis Forældres Forstand, Helbred eller Sæder ere saaledes beskaagne, at Børnenes Opfostring og Opdragelse ikke til dem bør betroes.

Til 3die Classe henhøre saadanne Familier eller enkelte Personer, som, formedelst Svagelighed, mange Børn, tiltagende Alder eller andre saadanne Aarsager, ikke ere i Stand til at fortjene saa meget, som behøves til deres eller deres Børns nødterstige Underholdning.

(Fortsættelsen følger.)

Blandede Efterretninger.

Da det ved Tingsvidner er blevet oplyst, at Efternævnte, alle af Søndmoers Fogderie, have ræddet ialt 30 Mennesker fra at drukne, ere de tilstaaede den ved

Pla:

Placaten af 14 Septbr. 1798 udlovede Præmie, nemlig: Knud Erichsen Grebstad og Jørgen Eidem, af Bolde Skibrede, for at have ræddet eet Menneske, 10 Rdl.; Morten Johnsen Korsnæs, Ole Olsen Blomvig og Knud Jespersen Maaseide, af Bergens Skibrede, ligesledes for eet Menneskes Rædning, 10 Rdlr.; Paul Anderssen og Peter Syressen Skorpen, af Nærøe Skibrede, for 3 Menneskers Rædning, 30 Rdlr.; Hans Hansen Yttre Leene og Elias Monsen, af samme Skibrede, for 2 Menneskers Frelse, 20 Rdlr.; Anders Pedersen Nvarsvig og fire Medhjælpere, af samme Skibrede, for 4 Menneskers Frelse, 30 Rdlr.; Isach Albretsen Herøe, Svend Svendsen Gotten, og Kolben Mortensen Herøe, af samme Skibrede, for 1 Menneskes Frelse, 10 Rdlr.; Abraham Rasmussen Gaugsøen, Peder Paulsen, Poul Olsen, Rasmus Olsen, Christian Olsen og Ole Paulsen, af samme Skibrede, for 9 Menneskers Frelse, 90 Rdlr.; Ole Johnsen Enebakke, Peder Johnsen Biddelen og Paul Paulsen, af Rønde Skibrede, for 2 Menneskers Frelse, 20 Rdlr.; Porsberg Jonsen Stølen, af Vandelvøns Skibrede, for 2 Menneskers Frelse, 20 Rdlr.; Stener Steffensen Holters Kone, Britte Olsdatter, af Boldens Skibrede, for 1 Menneskes Frelse, 10 Rdlr.; Peder Pedersen Ristefund og Daniel Afildsen samt Engebreth Engebretsen Ristefund, af samme Skibrede, for 1 Menneskes Frelse,

Frelse, 10 Rdlr., og Ole Jensen Hoele, Lars Arnesen Biddoe, Christian Eruelen og Ole Knudsen Thines, af Jørgensfjords Skibrede, for 2 Menneskers Frelse, 20 Rdlr.

I Anledning af en fra Vestindien indkommen Forspørgsel: om Executorers Kjendelser skulle paaantes umiddelbart for Høiesteret, eller om de først skulle indstevnes for Landstinget, har det danske Cancellie, under 30te f. M., tilskrevet den kongelige vestindiske Regjering: at, da den 17 § i Forordningen af 6 Decbr. 1799 er anvendelig paa alle, saavel ordinaire som extraordinaire, Skifte-Retter, saa vil der, i Henseende til Paaante af Executorers Kjendelser og Decisioner, blive at forholde paa lige Maade, som med andre Skifte-Forvalteres.

I Følge kongelig Resolution, af 23 Juli f. M., har Amtmanden over Noeskilde Amt nu overtaget Bestyrelsen af Kjøbstæderne Noeskilde og Kjøge.

I Anledning af en fra Vestindien indkommen Forspørgsel om: hvilken Fremgangsmaade der bør bruges ved Sagers Behandling til Forlig i Gjesteretten og andre Extra-Retter, har det danske Cancellie, under 30 f. M., til-

tilskrevet den kongelige vestindiske Regjering, at Dommerne, i de ommældte Sager, ikke som Forligelses-Commisfaires, men som Dommere, ere forpligtede til at sege Forlig mæglet, og at den Deel af Sagens Behandling for Retten, hvorved Forlig tenteres, ligesaavel som Behandlingens øvrige Dele, bør indføres i den sædvanlige Justits-Protokol, efterat Sagen, ifølge Stevning eller Klage, er bleven incamineret. Dersom Sagen da forliges, bliver dette, tilligemed Forligets Bilskaar, at indføre, og Sagen derefter at hæve. Finder derimod ingen Forening Sted, nyder Sagen sin Fremme efter den udtagne Stevning eller den indgivne Klage.

Pedige Embeder.

Under det danske Cancellie: Sands Sogneskald i Finmarkens Amt, 225 Rdlr.; Nustrup Sogneskald i Ribe Stift, 400 Rdlr.; Fanø Sogneskald i Bergens Stift, 340 Rdlr.; Mangers Sogneskald i samme Stift, 380 Rdlr.

Befordringer og Afgang.

Under det tydske Cancellie: Den 29 Juli er Præsten til Nordstrandmohr, N. Godbergesen, confirmeret som Præst til Odenbüll paa Nordstrand.

Under

Under Generalitetet: Den 29 Juli ere Oberst-Lieutenanterne v. Bauditz, af det 2det jydsk, de Seue, af 1ste aggershusisk, v. Coldevin, af 1ste trondhjemske, v. Holst, af søndensjeldsk Inf. Regiment; v. Staffeldt, Commandeur for det norske Jægercorps; v. Vahren-dorff, af det schlesvigsk Inf. Reg., og v. Bielefeldt, Commandeur for den norske Artillerie-Brigade, udnævnte til Oberster resp. af Infanteriet og Artilleriet. Den 5te August er Second-Lieutenant F. Dorschau, af Marine-Regimentet, forundt Premier-Lieutenants Character; Fri-Corporal G. L. W. H. Seyffart udnævnt til virkelig Fændrik ved det holstenske Infanteries Regiment; Oberst v. Caldern, af det holstenske Landværn-Regiment, efter Ansøgning, i Raade af Krigstjenesten afskediget.

Under RenteKammeret: Den 29 Juli er Examinatus Jur. A. Østergaard udnævnt til Coplist i det sjællandske og sjeniske Landvæsens-Contoir. Den 5 August er Hospitalsforstander Willadsen, som Landvæsens-Kommissair i Randers Amt, forundt aabent Brev paa, at have Kammerrands Rang efter Rangforordningens 7de Klasse No. 2.

Af denne Tidende udgives ugentligen eet Nummer, der forsendes med de ridende Poster til Norge, de danske Provindser og Hertugdømmene.